

Förköpsinformation

Traditionell försäkring för Avtalspension SAF-LO och Livsarbetstidspension

Innehåll

Vad gäller för försäkringsavtalet?	3
Vad innehåller försäkringen?.....	4
Vad går att ändra?.....	5
Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?	5
Vilka avgifter finns?	7
Vilken skatt gäller?.....	8
Vad betalas ut?.....	8
Vad gäller vid utbetalning?.....	8
Går det att överlåta försäkringen?	8
Vad gäller för återköp, belåning eller pantsättning?	9
Går det att flytta intjänat pensionskapital?	9
Kan Folksam ändra försäkringsvillkoren?	9
Vårt hållbarhetsarbete	10
Behandling av personuppgifter	11
Om vi inte skulle komma överens.....	11
Begreppsförklaringar	13

Vad gäller för försäkringsavtalet?

Traditionell tjänstepensionsförsäkring tecknas i Folksam Tjänstepension AB med organisationsnummer 559337-6741, nedan kallat Folksam.

Folksam är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott från traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Huvudkontorets adress är Folksam, 106 60 Stockholm. För mer information om Folksam, gå in på folksam.se eller kontakta närmaste Folksamkontor.

Folksamns försäkringsvillkor och försäkringstekniska riktlinjer tillämpas på försäkringen, liksom svensk lag.

Folksam meddelar premiebestämd tjänstepensionsförsäkring för privatanställd arbetare som omfattas av någon av följande pensionsplaner:

- Ålderspension enligt Avtalspension SAF-LO, som är ett kollektivavtal tecknat mellan Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige (LO). För försäkringen gäller vid var tid gällande överenskommelser mellan Svenskt Näringsliv och LO om Avtalspension SAF-LO samt vid var tid gällande gemensamma försäkringsvillkor för AFA-försäkringarna och Avtalspension SAF-LO. Parterna benämns nedan kollektivavtalsparterna.
- Livsarbetspension enligt lokala överenskommelser mellan olika förbund inom Svenskt Näringsliv och LO¹. Parterna benämns nedan kollektivavtalsparterna.

I denna förköpsinformation används den gemensamma benämningen kollektivavtalet för samtliga pensionsplaner enligt ovan. Om avvikande regler gäller för någon pensionsplan eller för försäkringar tecknade vid visst tillfälle, anges detta särskilt.

Det är din arbetsgivare som betalar hela premien för försäkringen.

Valcentralen Fora AB, nedan kallad valcentralen, hanterar dina val och sköter administrationen för kollektivavtalet. Mer information om pensionsplanen hittar du på Foras webbplats, fora.se.

Försäkringsavtalet börjar gälla när

- Folksam har fått information från valcentralen om att du omfattas av avtalet och har valt Folksam som försäkringsgivare samt
- Folksam har mottagit den första premien.

Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att du omfattas av försäkringen.

De uppgifter som lämnas till Folksam är de som registreras och ligger till grund för försäkringsavtalet.

Folksam lämnar kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen.

¹ I vissa lokala överenskommelser används i stället för Livsarbetspension begreppet Arbetstidspension. För information om gällande avtalsområden, se fora.se.

Vad innehåller försäkringen?

Ålderspension

Ålderspensionen betalas ut från och med den månad du fyller 65 år och så länge du lever. Ålderspension gäller i sin grundform utan återbetalningsskydd.

Du har rätt att ändra försäkringen, se *Vad går att ändra?*

Återbetalningsskydd

Innan ålderspensionen börjar betalas ut kan du välja till återbetalningsskydd, som innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Om du väljer till återbetalningsskydd blir din ålderspension något lägre än om du inte gör det, eftersom du inte får ta del av arvsvinsterna, se Begreppsförklaringar. Läs mer under *Vad går att ändra?*

Om du har valt till återbetalningsskydd gäller följande vid ditt dödsfall:

- *Om du avlider innan du har börjat lyfta ålderspensionen*, omplaceras ditt pensionskapital enligt samma fördelning som gäller för premien och pensionskapitalet vid 65 eller äldre, se *Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?* Därefter börjar det aktuella pensionskapitalet betalas ut till dina förmånstagare i fem år. Utbetalningarnas storlek beror på pensionskapitalets värdeutveckling och det garanterade pensionsbeloppets storlek.
- *Om du avlider under pågående utbetalning av livsvarig ålderspension*, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare i 20 år, eller den kortare garantitid som du valt, med avdrag för den tid då ålderspensionen har betalats ut till dig. Den tid som försäkringen gäller med återbetalningsskydd kallas garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid ditt dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- *Om du avlider under pågående utbetalning av tidsbegränsad ålderspension*, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare under resterande tid.

Har du inte valt till återbetalningsskydd görs ingen utbetalning vid dödsfall och försäkringen upphör. Har du valt till återbetalningsskydd, kan du när som helst välja bort det.

Förmånstagarförordnande

Har du inte skriftligen anmält annat till valcentralen betalas återbetalningsskyddet ut till förmånstagare i denna ordningsföljd:

1. din make, registrerade partner eller sambo
2. dina arvsberättigade barn.

Om du skriftligen anmäler ett särskilt förmånstagarförordnande kan det bara omfatta följande förmånstagare:

- a. din make/registrerade partner eller tidigare make/registrerade partner
- b. din sambo eller tidigare sambo
- c. barn/styvbarn/fosterbarn till dig eller till någon person under a. eller b.

Om förmånstagare saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör. I försäkringsvillkoren, som du hittar på folksam.se, kan du läsa mer om förmånstagarförordnandet.

Hur stor är premien?

Premien bestäms av kollektivavtalsparterna.

Din arbetsgivare betalar in premien till valcentralen, som vidarebefordrar den till Folksam.

Är du arbetsförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller föräldraledig enligt socialförsäkringsbalken, kan din arbetsgivare ha rätt till premiebefrielse (avgiftsbefrielse). Premiebetalningen upprätthålls då genom premiebefrielseförsäkringen, för vilken Folksam inte är försäkringsgivare.

Storleken på eventuell kompletterande premie till Avtalspension SAF-LO bestäms enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och den lokala fackliga organisationen, mellan förbundsparterna eller mellan din arbetsgivare och dig.

För Livsarbetstidspension är överenskommelse om kompletterande premie inte möjlig.

Livsarbetstidspension omfattas inte av premiebefrielseförsäkringen och ingen premieinbetalning sker därför vid arbetsförmåga enligt ovan.

Vad går att ändra?

Dina ändringsmöjligheter

Välja till, välja bort och ändra tiden för återbetalningsskydd

Innan ålderspensionen har börjat betalas ut kan du välja att lägga till återbetalningsskydd. Om du vill lägga till återbetalningsskydd vid en senare tidpunkt än vid första valtillfället, utan att det inträffat en så kallad familjehändelse, måste du fylla i en hälsodeklaration. Med familjehändelse avses att du gifter dig, blir sambo eller får barn. Klarar du hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet för såväl intjänat pensionskapital som framtida premier. Klarar du inte hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet endast för framtida premier.

Det är valcentralen som gör hälsoprövningen.

Du kan när som helst välja bort valt återbetalningsskydd.

Inför den första utbetalningen av livsvarig ålderspension kan du ändra tiden för återbetalningsskydd.

Ändra pensioneringstidpunkt

Du har rätt att få pensionen utbetald från annan ålder än 65 år, dock tidigast från 55 års ålder.

Ändra utbetalning

Inför första utbetalningstillfället kan du i stället för att få pensionen utbetald så länge du lever, välja att ta ut pensionen under en begränsad tid. Du kan också välja att göra ett partiellt uttag och lyfta pensionen i olika delar vid olika tillfällen. För att kunna göra ett partiellt uttag krävs att du har ett pensioneringssyfte. För att du ska kunna göra ett helt förtida uttag på kortare tid än 5 år före 65 års ålder krävs att uttaget sker i pensioneringssyfte och att utbetalningen pågår till minst 65 års ålder.

Förmånstagares ändringsmöjligheter

Om du avlider innan utbetalning av ålderspension har påbörjats, har förmånstagare rätt att i anslutning till dödsfallet begära att utbetalningstidpunkten för återbetalningsskyddet ska senareläggas.

Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?

Så här placeras dina premier

Vid traditionell försäkring är det Folksam som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångslag beroende på din ålder.

Målet för förvaltning i Folksam är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges av lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Tjänstepensions interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna, får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet. Folksam ser löpande över livslängdsantagandena.

För gällande livslängdsantagande se [folksam.se/livslangd](https://www.folksam.se/livslangd).

Nuvarande placeringsinriktning ger följande fördelning mellan tillgångslagen:

Exempel på hur premien placeras vid olika åldrar

Alder	Aktier	Fastigheter och alternativa placeringar	Räntebärande placeringar
25 år	57 %	15 %	28 %
30 år	55 %	16 %	29 %
35 år	53 %	17 %	31 %
40 år	50 %	18 %	32 %
45 år	48 %	19 %	34 %
50 år	45 %	20 %	35 %
55 år	42 %	20 %	37 %
60 år	39 %	22 %	39 %
65 år eller äldre	36 %	23 %	41 %

Med början från 55 års ålder omplaceras även pensionskapitalet enligt den fördelning som gäller för premien.

Pensionskapital

Med pensionskapital avses försäkringens aktuella värde, beräknat med hänsyn till:

- premieinbetalningar
- eventuella tillägg för arvsvinst
- kapitalavkastning
- utbetalningar av garanterat pensionsbelopp och eventuellt tilläggsbelopp
- minskning av värdet på grund av dödsfall
- avdrag för driftskostnader
- avdrag för avkastningsskatt, som Folksam betalar.

Kapitalavkastning tillförs försäkringen i form av ränta. Räntesatsen bestäms utifrån värdeförändringar på de av Folksams tillgångar som hänförs till försäkringskollektivet. Kapitalavkastningen påverkar pensionskapitalet, som kan både öka och minska under försäkringstiden.

För försäkring utan fullständigt återbetalningsskydd tillförs försäkringen pensionskapital genom det överskott som uppstår då personer i försäkringskollektivet avlider, så kallad arvsvinst.

Avdrag för drifts- och skattekostnader utformas på sådant sätt att de sammantaget bedöms täcka de verkliga drifts- och skattekostnaderna. Kostnadsutjämning över tiden kan göras.

Pensionskapitalet är inte garanterat, utan kan både öka och minska. Folksam lämnar ingen utfästelse om dess framtida värdetillväxt.

Fördelning och tilldelning av överskott

Överskott uppstår om utvecklingen av kapitalavkastning, driftskostnader, livslängd och avkastningsskatt totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits vid fastställande av det garanterade pensionsbeloppet. Överskottet fördelas individuellt på varje försäkring i relation till dess bidrag till överskottets uppkomst.

Överskottsmedel kan i enlighet med Folksams bolagsordning även användas för att täcka förluster i Folksam. Överskottet utgör en del av Folksams konsolideringsfond och är inte garanterat förrän det tilldelats försäkringen.

När du är 55–64 år tilldelas din försäkring överskott årsvis. Om 60 procent av pensionskapitalet vid 55 års ålder ger ett belopp som är högre än det garanterade, höjs det garanterade pensionsbeloppet. Procentandelen ökar årligen så att det garanterade pensionsbeloppet vid 65 års ålder beräknas på 80 procent av pensionskapitalet (plusgaranti).

Angående tilldelning av överskott under utbetalningstiden, se *Vad betalas ut?*

Så här fungerar garantin för din ålderspension

Ditt pensionsbelopp byggs upp genom inbetalning av premier. Varje inbetald premie ökar beloppets storlek. Vid beräkningen av pensionsbeloppet tas hänsyn till aktuella antaganden om skatter, kostnader och framtida livslängd oberoende av kön.

Vid ändring av försäkringen, det vill säga ändring av pensioneringstidpunkt eller utbetalningstid eller tillval/borttag av återbetalningsskydd, sker omräkning av det garanterade pensionsbeloppet med hjälp av vid ändringstidpunkten aktuella antaganden om skatter, kostnader och framtida livslängd oberoende av kön.

Om försäkringens värdeutveckling är god sker successiv tilldelning av överskott från och med det år du fyller 55 år, vilket höjer ditt garanterade pensionsbelopp.

Försäkringen innehåller en garanti vid utbetalning av ålderspension: Garanterat pensionsbelopp. Det innebär att 85 procent av varje inbetald premie ger ett garanterat pensionsbelopp per månad.

Om värdeutvecklingen har gått bra så kan det garanterade pensionsbeloppet höjas genom så kallad Plusgaranti. Den innebär dels att visst överskott tilldelas från 55 års ålder om försäkringens värdeutveckling har varit god, dels att det garanterade pensionsbeloppet, vid pensioneringstidpunkten, beräknas på minst 80 procent av pensionskapitalet.

Exempel – Regler om garanterat pensionsbelopp:

Summa inbetalda premier till försäkringen är 100 000 kronor. Av dessa har 85 000 kronor byggt upp ett garanterat pensionsbelopp.

Försäkringens pensionskapital (värde) är 80.000 kronor och därmed gäller istället det garanterade pensionsbeloppet.

Om det vid ett senare utbetalningstillfälle skulle finnas ett överskott i försäkringen, betalar vi även ut ett tilläggsbelopp.

Exempel – Folksam tillämpar plusgarantin:

Summa inbetalda premier till försäkringen är 100 000 kronor. Av dessa har 85 000 kronor byggt upp ett garanterat pensionsbelopp.

Försäkringens pensionskapital (värde) är 200 000 kronor. Plusgarantin ger ett garanterat belopp beräknat på 80 procent av pensionskapitalet (160 000 kronor) och därmed höjs det garanterade pensionsbeloppet.

Dessutom betalar vi ut ett tilläggsbelopp så länge det finns ett överskott i försäkringen.

Vilka avgifter finns?

Under försäkringstiden uppkommer kostnader för administration och kapitalförvaltning. Folksam har rätt att ta ut vid var tid gällande avgifter, godkända av kollektivavtalsparterna. Avgifterna kan ändras. För närvarande gäller avgifterna nedan.

Försäkringsavgift

Försäkringsavgiften kan bestå av en fast årlig avgift och en avgift på pensionskapitalet. Den fasta avgiften tas ut genom att en tolfedel av avgiften dras från försäkringens pensionskapital varje månad.

Folksam tar ut följande försäkringsavgifter per år och försäkringsavtal:

- 65 kronor i fast avgift
- 0,12 procent av pensionskapitalet.

Kapitalförvaltningsavgift

Innan kapitalavkastningen fördelas på din försäkring tar Folksam ut en kapitalförvaltningsavgift. Antagen kostnad för kapitalförvaltning är 0,05 procent på förvaltad kapital.

Flyttavgift

Flyttavgiften, som tas ur pensionskapitalet vid flyttillfället, är 400 kronor per flyttillfälle. Om värdet på pensionskapitalet är 400 kronor eller lägre tar Folksam inte ut någon flyttavgift.

Övriga avgifter

Inga extra avgifter tas ut för pensionsutbetalning eller vid ändring av försäkring. Se folksam.se för aktuell information om avgifter

Rådgivning

Folksam kan tillhandahålla rådgivning om de försäkringsprodukter som Folksam distribuerar. Folksams rådgivning är begränsad till försäkringar som Folksam är försäkringsgivare för. Folksam lämnar således inte rådgivning som grundar sig på en opartisk och personlig analys.

Ersättning till anställda

Folksams anställda ersätts genom en fast månadslön och tar inte emot ersättning som baseras på försäljningen.

Vilken skatt gäller?

Avkastningsskatt

Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

Inkomstskatt

Din utbetalning från försäkringen beskattas som inkomst av tjänst. Folksam gör avdrag för preliminär skatt.

Vad betalas ut?

Vid varje utbetalningstillfälle sker en beräkning av hur stort utbetalningsbelopp det aktuella pensionskapitalet medger. Det garanterade pensionsbeloppet betalas alltid ut. Utöver det garanterade pensionsbeloppet kan även ett tilläggsbelopp utbetalas. Tilläggsbeloppet kan både öka och minska beroende på hur pensionskapitalet utvecklas.

Exempel – Tilläggsbelopp

Det totala utbetalningsbeloppet jämförs med ditt garanterade pensionsbelopp. Om det totala utbetalningsbeloppet är större än det garanterade pensionsbeloppet betalas ett tilläggsbelopp ut.

Det totala utbetalningsbeloppet	Tilläggsbelopp
	Det garanterade pensionsbeloppet

Fördelat på förväntat antal utbetalningar.

Vad gäller vid utbetalning?

Ålderspensionen betalas ut månadsvis i efterskott från och med den månad du fyller 65 år. Minst tre månader innan du fyller 65 år får du en kortfattad information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Om pensionen för perioden understiger 2 procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.

Om pensionskapitalet vid utbetalningstidpunkten är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet när utbetalningen ska påbörjas, har Folksam rätt att lösa in försäkringen med ett engångsbelopp.

Går det att överlåta försäkringen?

Försäkringen får överlåtas till annan arbetsgivare vid byte av arbetsgivare inom samma pensionsplan.

Vad gäller för återköp, belåning eller pantsättning?

Försäkringen får inte återköpas, belånas, pantsättas och inte heller ändras på så sätt att den upphör att vara pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Går det att flytta intjänat pensionskapital?

Inflytt – Flytta intjänat pensionskapital till Folksam

Du kan flytta intjänat pensionskapital till Folksam från annan försäkringsgivare som är godkänd av kollektivavtalsparterna.

För inflyttat pensionskapital gäller samma placeringsregler som för premieinbetalningar, se *Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?*

Om du flyttar in pensionskapital till Folksam innan den månad du fyller 55 år, ger 85 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp. Om du ändrar din pensioneringstidpunkt så att tidsperioden mellan inflyttsdatumet och den nya pensioneringstidpunkten är mindre än 10 år så ger 70 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp.

Om du flyttar in pensionskapital till Folksam den månad du fyller 55 år eller senare, ger 70 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp. Om du ändrar din pensioneringstidpunkt så att tidsperioden mellan inflyttsdatumet och den nya pensioneringstidpunkten är 10 år eller mer så ger 85 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp.

Du får flytta pensionskapitalet igen, dock tidigast efter tolv månader, räknat från närmast föregående flytt.

Utflytt – Flytta pensionskapital från Folksam

Fram till tre månader innan din ålderspension helt eller delvis börjat betalas ut, kan du välja att flytta intjänat pensionskapital från Folksam till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare. Flytten ska avse allt intjänat pensionskapital i försäkringen. Du får flytta pensionskapitalet tidigast efter tolv månader, räknat från närmast föregående flytt.

Om du överväger att flytta ut pensionskapital till fondförsäkring, jämför gärna den förvaltningsformen med traditionell försäkring, som gäller för din tjänstepension i Folksam. Se *Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?*

Du har rätt att ångra dig och avbryta flytten.

För flytten har Folksam rätt att ta ut en avgift, som godkänts av kollektivavtalsparterna, se *Vilka avgifter finns?*

I försäkringsvillkoren, som du hittar på folksam.se, kan du läsa mer om vad som gäller vid flytt.

Kan Folksam ändra försäkringsvillkoren?

Dessa försäkringsvillkor grundar sig på vid var tid gällande kollektivavtal. Försäkringsvillkoren får anpassas till framtida ändringar och tillämpningar som beslutas av kollektivavtalsparterna eller av nämnd eller annat behörigt organ som är utsett av kollektivavtalsparterna. Sådan ändring träder i kraft vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna har kommit överens om.

Under försäkringstiden kan Folksam ändra försäkringsvillkoren med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndighetsföreskrift eller rättstillämpning. Sådan ändring kan börja gälla omedelbart.

Folksam kan ändra försäkringsvillkoren även av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagaren, dig eller förmånstagaren. Sådan ändring kan börja gälla efter Pensionsnämndens godkännande.

Vårt hållbarhetsarbete

Våra investeringskriterier rör alla tillgångsslag. Konkret innebär det att hållbarhet är en integrerad del när vi konstruerar vår aktieportfölj, när vi lånar ut pengar till exempelvis stater och kommuner genom att vi köper deras räntebärande instrument eller när vi skall förvärva en fastighet. Detsamma gäller vid förvärv av en onoterad tillgång eller fond, vilka vi brukar samla under namnet specialplaceringar.

Vi påverkar

Vårt mål är i första hand inte att välja bort investeringar, utan påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta sitt ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot korruption. Våra påverkande kriterier grundar sig bland annat på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Vi utesluter

Det finns verksamheter som vi helt avstår från att investera i. Det handlar om sådant som står i strid med brett förankrade värderingar hos våra kundgrupper såsom tobaks- och spelbranschen. Vi har även uteslutande kriterier som grundar sig på internationella normer och konventioner där utesluter vi kontroversiella vapen (klusterbomber och kemiska vapen). Likaså utesluts kärnvapen även om det inte finns någon konvention kring detta. Användningen av kärnvapen står dock i strid mot grundläggande mänskliga rättigheter.

Policy för på vilket sätt hållbarhetsrisker är integrerade i Folksams investeringsbeslutsprocess

En stor del av det kapital vi förvaltar är våra kunders pensioner och långsiktiga sparande. För att kunna erbjuda våra kunder trygga pensioner och försäkringar behöver vi ha ett långsiktigt perspektiv på våra investeringar. Som ansvarsfull kapitalförvaltare vill vi åstadkomma konkurrenskraftig avkastning och bidra till utvecklingen mot en hållbar värld.

I kapitalförvaltningen väger vi löpande in hållbarhetsrisker i våra investeringsbeslut. Med hållbarhetsrisker menar vi miljörelaterade, sociala eller styrningsrelaterade händelser eller omständigheter som, om de skulle hända, skulle kunna påverka investeringens värde negativt. Hållbarhetsrisker kan därmed påverka den traditionella försäkringens avkastning. Vilka hållbarhetsrisker som kan påverka den traditionella försäkringen beror på vilka tillgångar vi väljer att investera i. Alla tillgångar har någon form av hållbarhetsrisk. Hållbarhetsrisker handlar däremot inte om hur investeringar i sig påverkar miljö och klimat, sociala faktorer eller bolagsstyrningsfrågor. I våra interna styrdokument och governanceprocesser framgår hur hållbarhetsrisker vägs in.

Vår syn är att innehavsbolag som förstår och integrerar hållbarhetsrisker i sin affärsstrategi kommer att vara framgångsrika. Hållbarhetsrisker kan påverka den traditionella försäkringens avkastning om de materialiseras. Innehav i bolag med betydande exponering mot såväl omställnings-, som fysiska klimatrisker, kan medföra en sårbarhet om hållbarhetsriskerna materialiseras och leda till att tillgångarnas värde sjunker. Otillräcklig bolagsstyrning och kontrollstruktur kan till exempel leda till missförhållanden som kan påverka innehavsbolagets aktiekurs negativt. Vi bedömer att integrering av hållbarhetsrisker i Folksams investeringsbeslut är avgörande för att uppnå en långsiktigt god avkastning för traditionell försäkring.

Vår portfölj består av olika tillgångsslag såsom obligationer, noterade aktier, direktägda fastigheter inom Sverige och det vi kallar för alternativa placeringar. I Folksams arbete med hållbarhet ingår att vi tar hänsyn till hållbarhetsrisker i samtliga tillgångsslag.

När vi utvärderar en specifik tillgångs hållbarhetsrisker tittar vi alltså primärt på tre delar: miljömässiga risker, sociala risker och bolagsstyrningsrisker. För tillgångsslaget aktier väljer vi i urvalsprocessen genom screening bort bolag med höga hållbarhetsrisker. Baserat på bolagens ESG-betyg hos en internationellt välkänd dataleverantör och därtill en egen intern, separat analys väljer vi in bolag med högre ESG-betyg och därmed lägre hållbarhetsrisker. Under innehavstiden utvärderar vi hållbarhetsriskerna genom screening och i samband med påverkansdialoger. Vid fastighetsinvesteringar sätter vi tydliga miljömål på energianvändning, koldioxidutsläpp och miljöcertifieringar.

Alla fastighetsinvesteringar omfattas av Folksams placeringskriterier. Inför en investering gör vi grundliga analyser av både byggnaden och marken den står på utifrån ett miljömässigt perspektiv, i syfte att reducera miljömässiga risker kopplade till både byggnad och mark. Vidare utvecklar vi inte fastigheter åt verksamheter inom exempelvis pornografi, tobak eller andra

branscher som strider mot vår placeringskriterier, samtidigt som vi är noggranna när det kommer till vilka hyresgäster vi släpper in. Detta är Folksamns sätt att begränsa risker utifrån ett socialt perspektiv.

Inom ränteplaceringar investerar vi endast i obligationer utgivna av överstatliga organisationer som Världsbanken samt i ett fåtal utvalda länder, i syfte att reducera hållbarhetsrisker. När det gäller specifikt företagsobligationer har vi en hållbarhetsprocess som i stor utsträckning påminner om våra processer för aktieinvesteringar. Företagsobligationer är ett sätt för företag att finansiera sin verksamhet och därmed anser vi att det är mer relevant att analysera emittenten snarare än det specifika instrumentet.

Alternativa placeringar är typiskt sett mindre likvida än exempelvis noterade aktier, och görs med en mycket lång tidshorisont. Alternativa placeringar omfattas, precis som alla tillgångs- slag, av Folksamgruppens placeringskriterier. Här ser vi att det i första hand är inför en investering vi kan vara med och reducera risker, genom att säkerställa att den fond eller det bolag vi investerar i uppfyller våra placeringskriterier. I tillägg till det har vi även kontinuerliga möten med innehav för att följa upp hållbarhetsrelaterade risker.

Om hållbarhetsrelaterad information som lämnas innan avtal ingås

Försäkringen främjar miljörelaterade och sociala egenskaper genom att Folksamns kapitalförvaltning påverkar och utesluter investeringar. Information om försäkringens miljörelaterade och sociala egenskaper finns i hållbarhetsbilagan innan avtal ingås som finns i slutet av denna förköpsinformation.

Behandling av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hantarer dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi dina personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även dina uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla dina personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig och för att utveckla våra produkter och tjänster. Hur vi behandlar dina personuppgifter beror på vilka produkter du har hos oss.

På www.folksam.se/personuppgifter hittar du mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter. Där kan du bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur du utövar dina rättigheter. Du kan även kontakta vår kundservice på 0771-950 950.

Tillsynsmyndighet

Folksamns verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen.

Adress: Box 7821, 103 97 Stockholm

telefon: 08 – 408 980 00

e-post: finansinspektionen@fi.se

webb: fi.se

Folksamns marknadsföring står under tillsyn av Konsumentverket.

Adress: Konsumentverket/KO, Box 48, 651 02 Karlstad

telefon: 0771-42 33 00

e-post: konsumentverket@konsumentverket.se

webb: konsumentverket.se

Om vi inte skulle komma överens

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd klarar vi ofta upp på ett enkelt sätt. Kontakta därför först den som tagit hand om ditt ärende.

Vet du inte vem du ska kontakta kan du prata med vår växel. Berätta vilken typ av ärende det gäller så att du kan kopplas till rätt avdelning.

Kontakta oss

Telefon: 0771-950 950

webb: folksam.se

Uppgift om vem som är klagomålsansvarig framgår på folksam.se/klagomal.

Folksams kundombudsman

Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut, så har du möjlighet att be om omprövning av vår kundombudsman som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen prövar de flesta ärenden som gäller försäkring, skador och sparande.

Kundombudsmannen kan göra en opartisk bedömning av ditt ärende och sedan rekommendera Folksam att ändra sitt beslut. Prövningen är självklart kostnadsfri.

Kom ihåg att du måste begära omprövning inom ett år efter Folksams slutliga beslut, och innan preskriptionstiden enligt försäkringsavtalslagen löpt ut.

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ärendet prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för mer information.

Kontakta Kundombudsmannen

telefon: 020-65 52 53

e-post: kundombudsmannen@folksam.se

webb: folksam.se/klagomal

Om du fortfarande inte är nöjd

Om vi har försökt lösa problemet tillsammans och du fortfarande inte är nöjd med resultatet, finns det andra möjligheter för dig att få ditt ärende prövat.

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Partsammansatta nämnder om förmåner i kollektivavtal

Om din fråga rör tolkning av bestämmelser i den kollektivavtalade pensionsplan som du tillhör kan du vända dig till den nämnd som finns upprättad för just din plan. Nämnden består av representanter för de olika kollektivavtalsparterna och förfarandet är kostnadsfritt. För vidare information se aktuellt villkor.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Kontakt

Telefon: 0200-22 58 00

Konsumenternas försäkringsbyrå

Box 24215

104 51 Stockholm

Kontaktuppgifter

Kontakta Folksam på telefonnummer 0771 – 950 950.

Se även folksam.se för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.

Se fora.se för kontaktuppgifter inom Fora.

Om intressekonflikter

En intressekonflikt uppkommer där olika parter har intressen som konkurrerar med varandra. Intressekonflikter kan t.ex. uppkomma mellan olika företag inom eller mellan någon av Folksamns försäkringsgrupper, mellan ett Folksamföretag och dess anställda samt mellan ett Folksamföretag och dess avtalsparter. Intressekonflikter kan också uppkomma mellan Folksam och dess kunder, men också mellan två kunder till Folksam.

Folksam har ett internt regelverk avseende hantering av intressekonflikter som syftar till att säkerställa att intressekonflikter som riskerar att skada en kund förebyggs och hanteras. Folksam vidtar lämpliga åtgärder för att så långt det är möjligt förhindra att intressekonflikter som skulle kunna skada kunders intressen uppkommer i verksamheten. Folksam arbetar även löpande med att identifiera områden där potentiella intressekonflikter kan uppkomma genom bland annat intressekonfliktanalyser. Om en intressekonflikt trots det skulle uppkomma och de åtgärder som vidtas för att hantera denna inte är tillräckliga utan riskerar att kunna påverka kundernas intressen negativt kommer Folksam att upplysa om intressekonflikten innan försäkringsavtal ingås.

Begreppsförklaringar

Arvsvinst

Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

Flytträtt

Villkor i försäkring som gör det möjligt för försäkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta pensionskapital från en försäkringsgivare till en annan eller från en förvaltningsform till en annan. Flytträtt kan också gälla då pensionskapital tillhörande en viss generation av produktvillkor flyttas till en annan generation av produktvillkor.

Förmånstagare

Person som har rätt att få utbetalning från försäkringen.

Förmånstagarförordnande

I förmånstagarförordnandet står det vem som kan få ersättning vid försäkrads dödsfall. Förmånstagarförordnandet, som är en del av försäkringsavtalet, är ibland standardiserat. Det kan försäkrad ändra på genom att anmäla ett eget förordnande.

Försäkrad

Fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller. För denna försäkring är det den anställda som är försäkrad.

Försäkringsgivare

Försäkringsgivaren är den som erbjuder försäkringen och som fysisk eller juridisk person tecknar försäkringsavtal med.

Försäkringshandlingar

Försäkringsbesked

Innehåller upplysningar om försäkringens omfattning.

Försäkringsvillkor

Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

Försäkringstagare

Fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsgivare eller som har övertagit en försäkring. För denna försäkring är det arbetsgivaren som är försäkringstagare.

Försäkringstid

Försäkringstiden är den tid som försäkringen gäller.

Garanterat pensionsbelopp

Det lägsta pensionsbelopp som Folksam garanterar att betala ut enligt försäkringsavtalet.

Pensioneringssyfte

Med pensioneringssyfte menas att du ska ha för avsikt att helt eller delvis lämna arbetslivet för att pensionera dig. Du ska skriftligen intyga till Folksam att du har ett pensioneringssyfte. Kravet på pensioneringssyfte gäller per försäkring.

Pensionskapital

Pensionsskapitalet är det aktuella värdet på försäkringen. Pensionskapitalet påverkas bland annat av inbetalda premier, avgifter och avkastning.

Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen. Prisbasbeloppet används som underlag vid olika beräkningar, till exempel pensioner.

Real avkastning

Real ränta är den ränta som erhålls om inflationen räknas bort från den nominella räntan.

Tillgångsslag

Tillgångar som försäkringens premier placeras i, till exempel aktier och fastigheter.

Traditionell försäkring (förvaltning)

Förvaltningsform som innebär att försäkringsgivare bestämmer hur pengarna ska placeras och som normalt innehåller någon form av garanti.

Utbetalningstid

Under vilken tidsperiod utbetalningen som kortast och som längst kan ske.

Utbetalningstermin

Med vilket tidsintervall utbetalningarna sker, till exempel månadsvis eller halvårsvis.

Återbetalningsskydd

Efterlevandeskydd som innebär att hela eller en del av pensionskapitalet betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades död.

Hållbarhetsbilaga innan avtal ingås för

Förmånsbestämd och premiebestämd
tjänstepensionsförsäkring med
traditionell förvaltning

Företagsägd kapitalförsäkring
– vid direktpension med
traditionell förvaltning

Produktnamn: Förmånsbestämd och premiebestämd tjänstepensionsförsäkring samt företagsägd kapitalförsäkring vid direktpension med traditionell förvaltning.

Identifieringskod för juridiska personer: 636700G0N13ELM6QY880

Miljörelaterade och sociala egenskaper

Hållbar investering:

en investering i ekonomisk verksamhet som bidrar till ett miljömål eller ett socialt mål, förutsatt att investeringen inte orsakar betydande skada för något annat miljömål eller socialt mål och att investeringsobjekten följer praxis för god styrning

EU-taxonomin är ett klassificeringssystem som läggs fram i förordning (EU) 2020/852, där det fastställs en förteckning över **miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter**.

Förordningen fastställer inte någon förteckning över socialt hållbara ekonomiska verksamheter. Hållbara investeringar med ett miljömål kan vara förenliga med kraven i taxonomin eller inte.

Har denna finansiella produkt ett mål för hållbar investering?

Ja

Nej

Den kommer att göra ett minimum av **hållbara investeringar med ett miljömål:**

___%

i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

Den kommer att göra ett minimum av **hållbara investeringar med ett socialt mål:** ___%

Den **främjar miljörelaterade och sociala egenskaper** och kommer, även om den inte har en hållbar investering som sitt mål, att ha en minimiandel på 15 procent hållbara investeringar

i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett socialt mål

Den främjar miljörelaterade och sociala egenskaper, men **kommer inte att göra några hållbara investeringar**

Vilka miljörelaterade och sociala egenskaper främjas av denna finansiella produkt

Folksam är en av medgrundarna till UN Convened Net Zero Asset Owner Alliance (AOA), vilket innebär att vårt långsiktiga klimatmål för produkten är att investeringarna i vår traditionella förvaltning, som försäkringen ingår i, ska visa nettonoll utsläpp av växthusgaser senast 2050 – det vill säga i linje med målen i Parisavtalet. Detta innefattar samtliga tillgångsslag som produkten investerar i, det vill säga aktier, räntebärande instrument, direktägda fastigheter samt alternativa investeringar.

Vi har även utvecklat ett särskilt delmål kopplat till våra 86 mest utsläppsintensiva aktieinnehav, där målet är att minst 50 procent av dem ska ha antagit ett vetenskapligt förankrat klimatmål (Science based target, SBT) senast 2025. För att uppnå detta för vi individuella påverkansdialoger med dessa 86 bolag, där vi diskuterar möjligheter och utmaningar kopplat till det specifika bolagets klimatomställning samt lyfter fram vikten av

konkreta mål rörande omställningen. Vi rapporterar framstegen i dessa påverkansdialoger årligen.

När det gäller sociala frågor innefattar vårt arbete som ägare bland annat att vi vill att våra portföljbolag systematiskt ska arbeta med grundläggande arbetsrättsliga frågor för de anställda, exempelvis rörande barnarbete, tvångsarbete, diskriminering, föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar. Vi vill även att våra innehav ska bidra till ekonomisk tillväxt i de länder de är verksamma i, för att därmed lämna ett bidrag till mänskliga rättigheter i vid bemärkelse.

Vi vill att våra innehav tar ansvar för samtliga led i deras värdekedjor, och att de har regler och policys på plats för att säkerställa sunda arbetsvillkor både för anställda samt leverantörer och underleverantörer.

Folksamgruppen har sedan 2001 ett antal placeringskriterier som styr vår kapitalförvaltning och alla tillgångar som vi investerar i. Dessa placeringskriterier är uppdelade i två ben: uteslutande och påverkande kriterier. De uteslutande kriterierna sätter de yttre ramarna för vad vi kan investera i och inte, vilket innebär att vi bland annat utesluter investeringar i tobak, pornografi, kontroversiella vapen och andra branscher och bolag vars verksamheter strider med brett förankrade värderingar hos våra kundgrupper. Samtidigt styr våra påverkande kriterier vårt arbete med att försöka påverka de tillgångar vi äger att ta ett större ansvar för klimat & miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter samt anti-korruption.

Vår inställning är i första hand nämligen inte att välja bort investeringar, utan att försöka påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot korruption. Våra påverkande kriterier grundar sig bland annat på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Det är med våra påverkande kriterier som grund, samt Ägarpolicy, som vi utövar vårt ägarinflytande inom ramen för ansvarsfulla investeringar. Vi kallar det för Ansvarsfullt ägande. Vårt påverkansarbete bedrivs bland annat via bolagsstämmor, investerarsamarbeten och i direkt dialog med våra innehav, och vi för dessa dialoger både i egen regi och tillsammans med andra investerare i de fall vi har gemensamma frågor som vi vill driva.

Sammantaget bidrar vår traditionella förvaltning till att främja produktens miljörelaterade och sociala egenskaper. Vår vision om att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld genomsyrar allt vi gör, och innebär att vi helt utesluter kontroversiella branscher och bolag samtidigt som vi hela tiden strävar efter att de tillgångar vi faktiskt äger ska ta ett större ansvar i hållbarhetsfrågor. Du kan läsa mer om vårt arbete med ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande i vår ägarpolicy, placeringskriterier och på vår hemsida.

Hållbarhetsindikatorer mäter uppnåendet av de miljörelaterade eller sociala egenskaperna som den finansiella produkten främjar.

- **Vilka hållbarhetsindikatorer används för att mäta uppnåendet av var och en av de miljörelaterade eller sociala egenskaper som främjas av denna finansiella produkt?**

Hållbarhetsindikatorer för miljörelaterade egenskaper:

- Utsläpp av växthusgaser
- Koldioxidavtryck
- Investeringsobjektens växthusgasintensitet
- Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål

Vidare hindrar våra uteslutande kriterier oss från att investera i följande verksamheter:

Cannabis	X*
Illegala vapen	X
Kolkraft	X**
Oljesand	X***
Pornografi	X
Spel	X****
Tobak	X*****

* Utesluter bolag med över 5 procent eller mer av sina intäkter kommer från produktion av icke medicinsk cannabis.

** Utesluter bolag med över 30 procent av omsättningen från verksamhet baserad på termisk kol (i första hand kraftbolag) samt över 5 procent eller mer av omsättningen som kommer från termisk kol (i första hand gruvbolag).

*** Utesluter energibolag med över 10 procent eller mer av sina intäkter från oljesand.

**** Utesluter spelbolag där 5 procent eller mer av sina intäkter kommer från spel.

***** Utesluter bolag som producerar tobak samt bolag med över 5 procent eller mer av sina intäkter som kommer från distribution av tobak.

Vidare medför våra påverkande kriterier samt ägarpolicy att vi hela tiden ska sträva efter att de tillgångar vi äger ska ta hänsyn till mänskliga rättigheter i vid bemärkelse. Detta innebär att vi bland annat mäter och följer upp:

- Överträdelser av FN:s globala överenskommelse
- Överträdelser av OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Mångfald i bolagsstyrelser

- **Vilka är målen med de hållbara investeringar som den finansiella produkten är tänkt att delvis göra, och hur bidrar den hållbara investeringen till dessa mål?**

Vår övergripande nettonollambition innebär att vårt miljömål för varje specifik aktieinvestering är att samtliga aktieinnehav ska arbeta med utsläppsreducering och en omställning i linje med Parisavtalet. Vidare föreskriver vår ägarpolicy att vi ska verka för att våra portföljbolag antar vetenskapligt förankrade klimatmål för verksamheten som anger utsläppsminskningar av växthusgaser i linje med Parisavtalet.

Science Based Targets Initiative (SBTi) är en organisation som bland annat stöttar bolag med ramverk och validering av klimatmål. Ett så kallat Science Based Target (SBT) innebär enkelt uttryckt att bolaget har utvecklat klimatmål som är baserade på den senaste forskningen för vad som krävs för att sänka utsläppen i linje med målen i Parisavtalet. Givet

att de mål som godkänns av SBTi är förenligt med Folksam's ägarpolicy, har vi gjort bedömningen att ett bolag som har ett godkänt SBT är en hållbar investering enligt förordningen (EU) 2019/2088 om hållbarhetsrelaterade upplysningar. Ett SBT är emellertid inget absolut krav för att vara en hållbar investering; ett portföljbolag kan lika gärna använda sig av ett likvärdigt ramverk.

Folksam är även en stor investerare i gröna obligationer. Gröna obligationer är räntebärande instrument där kapitalet används till olika klimat- och miljöförbättrande projekt, exempelvis förnybar energi, energieffektivitet, rena transporter eller avfallshantering. Utgivare av de instrument vi investerar i är ofta kommuner och regioner, vilket innebär att vi kan låna ut våra kunders pengar till låg risk samtidigt som de bidrar till omställningen mot ett hållbart samhälle. För att en investering i en grön obligation ska bedömas som hållbar kräver Folksam att den gröna obligationen lever upp till Green Bond Principles, ett ledande internationellt ramverk.

● ***På vilket sätt orsakar inte de hållbara investeringar som den finansiella produkten är tänkt att delvis göra någon betydande skada för några miljörelaterade eller sociala mål för hållbar investering?***

För att kunna anses vara en hållbar investering enligt förordningen (EU) 2019/2088 om hållbarhetsrelaterade upplysningar krävs att investeringen inte heller orsakar betydande skada på något miljömål eller socialt mål.

Vi säkerställer att våra investeringar inte orsakar betydande skada på flera olika sätt. Vi screenar löpande vår placeringsportfölj för att säkerställa att de tillgångar vi äger inte strider mot våra placeringskriterier. Screeningen görs minst fyra gånger per år och görs dels utifrån kontroversiella produkter som exkluderas av våra uteslutande kriterier, dels utifrån normer och konventioner. I det senare utgår vi bland annat från FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt andra ramverk som våra placeringskriterier och ägarpolicy lutar sig mot. Beslut om konsekvenser av denna screening fattas internt av Bolagsstyrningskommittén – ett internt beslutsorgan som utgörs av bland annat chef Ansvarsfullt ägande, chef Placering och Ägande samt biträdande chef Kapitalförvaltning och Hållbarhet.

— — — *Hur har indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer beaktats?*

Våra uteslutande kriterier, där vi bland annat exkluderar verksamheter inom tobak, kommersiell spelverksamhet, pornografi och andra kontroversiella branscher, reducerar riskerna för att våra investeringar ska göra någon betydande skada på sociala mål.

I tillägg till det följer vi löpande samtliga indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer för att säkerställa att de hållbara investeringarna inte orsakar betydande skada för några miljörelaterade eller sociala mål. Mer information om hur vi beaktar våra negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer ges i avsnitt "Beaktas i denna finansiella produkt huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer".

— — — *Hur är de hållbara investeringarna anpassade till OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter? Beskrivning:*

Huvudsakliga negativa konsekvenser är investeringsbesluts mest negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer som rör miljö, sociala frågor och personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter samt frågor rörande bekämpning av korruption och mutor.

Folksam påverkande kriterier och ägarpolicy säger att vi hela tiden ska verka för att de tillgångar vi äger bedriva sina verksamheter i linje med FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. I de fall vi upptäcker att något av våra innehav har gjort en överträdelse av exempelvis OECD:s riktlinjer för multinationella företag eller FN:s Global Compact analyserar vi fallet med hjälp av bland annat data från våra dataleverantörer, och inleder i de fall det bedöms vara påkallat en incidentdialog med det aktuella innehavet. Dessa incidentdialoger fokuserar på innehav som allvarligt och strukturellt bryter mot internationella konventioner, och avslutas först så snart en tydlig förbättring har setts från det aktuella bolaget. Om utfallet av dialogen däremot är negativt och inga påverkansaktiviteter bedöms vara framgångsrika kan avyttring av innehavet bli aktuellt.

I EU-taxonomi fastställs en princip om att inte orsaka betydande skada, enligt vilken taxonomiförenliga investeringar inte får orsaka betydande skada för EU-taxonomins mål, och åtföljs av särskilda EU-kriterier.

Principen om att inte orsaka betydande skada är endast tillämplig på de av den finansiella produktens underliggande investeringar som beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Den återstående delen av denna finansiella produkt har underliggande investeringar som inte beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter.

Inga andra eventuella hållbara investeringar får heller orsaka betydande skada för några miljömål eller sociala mål.

Beaktas i denna finansiella produkt huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?

Ja,

Nej

Folksam beaktar negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer för investeringar i den traditionella förvaltningen. Det sker genom att Folksam löpande screenar portföljerna utifrån placeringskriterierna samt analyserar hållbarhetsdata från mätningar av indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer för att kunna bedöma vilka bolag som ska investeras i och vilka bolag som ska omfattas av påverkansarbete så att de blir bättre på att ta ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot korruption. Vårt påverkansarbete bedrivs bland annat via bolagsstämmor, investerarsamarbeten och i direkt dialog med våra innehav, och sker både i egen regi och tillsammans med andra investerare. Med hjälp av mätningarna av indikatorerna säkerställer Folksam också att investeringarna fortfarande uppfyller uppställda placeringskriterier och inte borde uteslutas eller minskas.

Miljö och klimat

Vi beaktar följande indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer för miljö och klimat.

- Utsläpp av växthusgaser inklusive koldioxidavtryck
- Investeringsobjekts växthusgasintensitet
- Exponering mot bolag i den fossila sektorn

Analyserna av mätningar av indikatorerna är en del i arbetet för att säkerställa att Folksam uppsatta miljömål uppfylls. Folksams påverkansarbete inom miljö och klimat går ut på att som ägare vara med och stötta samt påverka bolag med stora utsläpp i deras klimatomställning utifrån Folksam långsiktiga ambition om att placeringsportföljen ska visa nettonoll utsläpp av växthusgaser senast 2050. Genom att försöka påverka befintliga portföljbolag snarare än att exkludera dem hoppas vi kunna bidra till en verklig omställning i den reala ekonomin. Vi vill att alla bolag vi äger ska rapportera utsläppsdata samt anta vetenskapligt förankrade klimatomställningsmål. För att lyckas med detta har Folksam bl a som delmål att koldioxidavtrycket från våra aktier, företagsobligationer och fastigheter ska minska med 29 procent fram till 2025 (basår 2019), samtidigt som vi ska påverka våra portföljers största utsläppare att anta vetenskapligt förankrade klimatmål. För att följa våra framsteg inom klimatomställning och utsläppsreduktion mäter och rapporterar vi våra aktieportföljers utsläpp av växthusgaser på kvartalsbasis. Analyserna publiceras dels i Folksamgruppens kvartalsrapporter, dels på helårsbasis i vår Års- och Hållbarhetsredovisning. Data för dessa analyser hämtas från MSCI, en välkänd och global leverantör av hållbarhetsdata.

För företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen utesluter Folksam bolag med över 30 procent av omsättningen från verksamhet baserad på termisk kol (i första hand kraftbolag) och över 5 procent eller mer av omsättningen som kommer från termisk kol (i första hand gruvbolag), samt oljesand, där vi utesluter energibolag med över 10 procent av omsättning från oljesand. Folksam analyserar och justerar löpande produktens innehav utifrån exponering av energisektorn, där ambitionen hela tiden är att välja i de bolag som bedöms vara bäst positionerade i klimatomställningen relativt deras konkurrenter. Vårt arbete har lett till att Folksam har förfinat urvalsprocessen ytterligare, vilket innebär att kraven på de energibolag som Folksam kan äga har höjts.

Sociala förhållanden och mänskliga rättigheter

Socialt ansvar och mänskliga rättigheter är breda begrepp. För folksam innefattar detta bland annat att vi vill att de tillgångar vi äger systematiskt ska arbeta med grundläggande arbetsrättsliga frågor för de anställda, exempelvis rörande barnarbete, tvångsarbete, diskriminering, föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar.

Vi screenar våra portföljer löpande för att säkerställa att de tillgångar vi äger in strider med våra uteslutande kriterier. Vidare beaktar vi följande indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer för sociala förhållanden och mänskliga rättigheter.

- Överträdelser av FN Global Compact och OECDs riktlinjer för multinationella företag
- Ojusterad löneklyfta mellan könen
- Exponering mot kontroversiella vapen

I enlighet med Folksams placeringskriterier ska Folksams påverkansarbete gå ut på att alla tillgångar som Folksam äger ska ta ansvar för mänskliga rättigheter genom hela värdekedjan. Folksam analyserar och beaktar löpande resultatet av mätningarna av ovan indikatorer för att säkerställa att de bolag Folksam äger uppfyller de krav som exempelvis FN:s Global Compact medför. Folksam strävar även efter att de portföljbolag som inte redan gör det åtar sig att följa och årligen rapportera i enlighet med principerna i FN:s Global Compact. Vi vill även att våra innehav ska bidra till ekonomisk tillväxt i de länder de är verksamma i, för att därmed lämna ett bidrag till mänskliga rättigheter i vid bemärkelse.

Resultatet av mätningarna styr även Folksams påverkansarbete för att uppnå att våra innehav tar ansvar för samtliga led i deras värdekedjor, och att de har regler och policys på

plats för att säkerställa sunda arbetsvillkor både för anställda samt leverantörer och underleverantörer.

Vårt påverkansarbete inom mänskliga rättigheter bedrivs bland annat på bolagsstämmor, i investerarsamarbeten och i direkt dialog med våra innehav. Vi har exempelvis vid ett flertal bolagsstämmor ställt frågor till våra innehav rörande hur de arbetar för att säkerställa sunda arbetsvillkor för både deras leverantörer och underleverantörer, dessutom har vi deltagit i flera tematiska påverkansprojekt på samma tema, bland annat kring arbetsvillkor i kakaoindustrin.

Bolagsstyrningsfrågor och bekämpning av mutor och korruption

I begreppet bolagsstyrningsfrågor inkluderar Folksam både rena styrningsfrågor som rör styrelsers sammansättning och mångfald, samt regelefterlevnad och ersättningsfrågor.

Exempel på indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer för bolagsstyrningsfrågor och bekämpning av mutor och korruption:

- Jämnare könsfördelning mellan styrelserna
- Överträdelser avt FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Även i denna del styr resultatet av mätningarna Folksams påverkansarbete. Folksam arbetar för att tillgångar Folksam äger har ett väldefinierat system för företagsstyrning som balanserar olika intressenters intressen. Med bolagsstyrning avses en uppsättning regler som definierar rättigheter, ansvar och förväntningar mellan olika intressenter i styrningen av företag.

Folksam arbetar också aktivt för att påverka innehaven att systematiskt förebygga alla former av mutor, korruption och andra oegentligheter i sina affärsrelationer. I detta arbete utgår vi från FN:s konvention mot korruption samt motsvarande princip i FN:s Global Compact. Vi vill vidare att företagen har en uppförandekod på plats, samt ett riskhanteringssystem för att förhindra olika former av oegentligheter i värdekedjan.

Vilken investeringsstrategi följer denna finansiella produkt?

Folksams ägarpolicy är ett styrande dokument som vägleder oss i hur vi ska bete oss för att nå en långsiktigt god avkastning på det förvaldade kapitalet samt hur vi ska verka för att våra innehavs verksamheter bidrar till en hållbar värld.

Aktier

Vår svenska aktieförvaltning består av ett urval av de största och mest handlade aktierna på Nasdaq Stockholm. Vår utländska aktieportfölj utgörs av stora och medelstora bolag världen över. Folksams svenska respektive utländska aktieportfölj konstrueras enligt följande förfarande:

- Bolagen i våra respektive investeringsunivers, det vill säga den grupp av bolag vi har möjlighet att investera i när det gäller svenska respektive utländska aktier, screenas utifrån Folksams uteslutande placeringskriterier, för att på så vis sortera bort de bolag som inte uppfyller våra kriterier.
- Av de bolag som blir kvar görs en kvalificering baserat på bolagens ESG-betyg, där de med högre betyg väljs ut.
- Utöver ovan steg ska även koldioxidavtrycket från portföljen, mätt som bolagens utsläpp (scope 1 + 2) dividerat med bolagets omsättning (USD) och viktat utifrån

Investeringsstrategin styr investeringsbeslut på grundval av faktorer som investeringsmål och risktolerans.

företagets storlek i portföljen, vara lägre än koldioxidavtrycket i respektive investeringsunivers.

Detaljer i ovanstående process skiljer sig något mellan svenska och utländska aktieportföljen, men principen är densamma: Vi exkluderar alla bolag och branscher som strider mot våra uteslutande kriterier, och väljer därefter in de bolag som har högst ESG-betyg relativt deras konkurrenter. Bolagens ESG-betyg inhämtas från en internationellt erkänd leverantör av hållbarhetsdata.

När portföljerna är sammansatta screenas de löpande med hjälp av våra samarbetspartners och våra externa leverantörer av hållbarhetsdata, för att säkerställa att innehaven fortsätter att uppfylla våra placeringskriterier.

Räntebärande instrument

Räntor, liksom alla tillgångsslag, omfattas av våra placeringskriterier och därmed sker en bedömning av emittenters lämplighet utifrån ett hållbarhetsperspektiv inför varje ny investering. Detta provas sedan årligen.

Folksamgruppen söker aktivt investeringsalternativ utifrån ett hållbarhetsperspektiv och vi investerar endast i ett fåtal länder. Vi har sedan 2016 fokuserat på tematiska investeringar i gröna obligationer samt i hållbara (ex. sociala) obligationer från överstatliga organisationer som Världsbanken. Vi investerar endast i gröna obligationer som uppfyller Green Bond Principles, vilket bland annat reglerar innehåll och rapportering av de projekt som finansieras utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Folksamgruppen för löpande hållbarhetsdialoger med utgivarna av de ränteinstrument vi investerar i. Hur dessa diskussioner ser ut skiljer sig åt mellan olika investeringar. Vår utgångspunkt är alltid att välja diskussionsfrågor utifrån en väsentlighetsanalys, där vi initialt försöker identifiera vilka frågor som är mest relevanta för den aktuella utgivaren.

Specialplaceringar

Våra placeringskriterier omfattar samtliga tillgångsslag, inklusive Specialplaceringar. Hur processen för investeringen hanteras i praktiken skiljer sig åt beroende på om det är en direkt eller indirekt investering.

För investeringar där Folksamgruppen endast blir indirekt ägare till innehav (exempelvis fondinvesteringar) sker ett rigoröst arbete innan investeringen för att säkerställa att Folksamgruppen har ett kontraktuellt åtagande från förvaltaren att följa våra placeringskriterier. Det innebär att fonden förbjuds att göra investeringar i strid med de uteslutande kriterierna, samt åtar sig att följa de påverkande kriterierna i sin ägarstyrning. Vi genomför även en granskning av relevant dokumentation och processer inför en investering.

Vid en direkt investering görs – utöver att säkerställa att investeringsobjektet uppfyller våra placeringskriterier – även en genomgående granskning av verksamheten i det potentiella bolaget. Folksam avdelning för Ansvarsfullt ägande ingår i detta arbete.

Hållbarhetsarbetet i våra specialplaceringar följs upp och diskuteras årligen vid möten tillsammans med våra investeringsobjekt. För detta ändamål har vi tagit fram en checklista, en ESG questionnaire, baserad på underlag från PRI som vi utgår ifrån vid dessa möten. I de

fall denna diskussion lämnar frågetecken kring investeringsobjektets hållbarhetsarbete följer vi självklart upp detta.

Fastigheter

Folksamgruppens fastighetsverksamhet präglas av ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Med det menar vi att ett miljömedvetet och socialt hållbart förhållningssätt genomsyrar hela fastighetsorganisationen.

Vi sätter tydliga miljömål på lång och kort sikt inom tre utvalda fokusområden; energi och klimat, miljöcertifieringar och gröna hyresavtal. Alla fastigheter omfattas, precis som alla tillgångsslag, av Folksamgruppens etiska investeringskriterier.

Transaktionsteamet arbetar efter en dokumenterad och strukturerad förvärvsprocess som beskriver hela förfarandet och de olika utvärderingssteg som ett förvärv omfattar. Genom en så kallad Due Diligence undersöks och utvärderas fastighetens tekniska, miljömässiga, finansiella och legala förutsättningar och risker. Frågor ställs om fastighetens dokumenterade miljöklassning, eller så görs en bedömning av fastighetens möjligheter att miljöcertifieras och till vilken standardnivå.

Vid investeringar i det befintliga fastighetsbeståndet ställs specifika leverantörskrav vid upphandling och entreprenadkontrakt. Uppförandekod för leverantörer, tillsammans med övriga leverantörskrav, är inarbetade i våra avtalsmallar och stöddokument. Vårt fastighetsteam arbetar löpande med att följa upp, utvärdera och utveckla hållbarhetskrav tillsammans med samarbetspartners, leverantörer och entreprenörer.

- ***Vilka är de bindande delarna i investeringsstrategin som används för att välja de investeringar som uppnår var och en av de miljörelaterade eller sociala egenskaper som främjas av denna finansiella produkt?***

Hållbarhet är en helt integrerad del av vår investeringsprocess. Arbetet styrs utifrån våra placeringskriterier, våra principer för aktieägarengagemang samt ägarpolicy.

- ***Hur stor är minimiandelen för att minska omfattningen av de investeringar som beaktades innan investeringsstrategin tillämpades?***

Nuvarande investeringsstrategi omfattar samtliga investeringar i den finansiella produkten.

- ***Vad är policyn för att bedöma praxis för god styrning i investeringsobjekten?***

Folksam väljer de bästa bolagen i respektive bransch baserat på deras ESG-betyg. Därmed väljer vi de bolag som fått högst betyg inom bolagsstyrningsrelaterade frågor, samtidigt som vi väljer bort de bolag med sämst betyg inom samma område.

Vidare bedriver vi ett aktivt påverkansarbete i samtliga våra innehav för att på så vis säkra en god bolagsstyrning. Vårt påverkansarbete styrs i stor utsträckning av våra påverkande kriterier vilka i sin tur är baserade på bland annat FN:s Global Compact samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt av Folksams ägarpolicy. Folksams ägarpolicy är ett styrande dokument som vägleder oss i hur vi ska bete oss för att nå en långsiktigt god avkastning på det förvaltrade kapitalet samt hur vi ska verka för att våra innehavs verksamheter bidrar till en hållbar värld.

Praxis för god styrning

omfattar sunda förvaltningsstrukturer, förhållandet mellan anställda, personalersättning och efterlevnad av skatteregler.

Folksams ägarpolicy säger bland annat att vår ägarstyrning i svenska bolag i huvudsak ska baseras på vad som föreskrivs i Svensk Kod för Bolagsstyrning ("Koden"). Syftet med Koden är att stärka förtroendet för de svenska börsbolagen genom att främja en positiv utveckling av bolagsstyrningen i dessa bolag. Koden kompletterar lagstiftning och andra regler genom att ange en norm för god bolagsstyrning på en högre ambitionsnivå. För utländska bolag ska Folksam utgå från de tankar och resonemang som ligger bakom Koden, om det inte finns skäl att göra nationella avvikelser i linje med god sed inom bolagsstyrning.

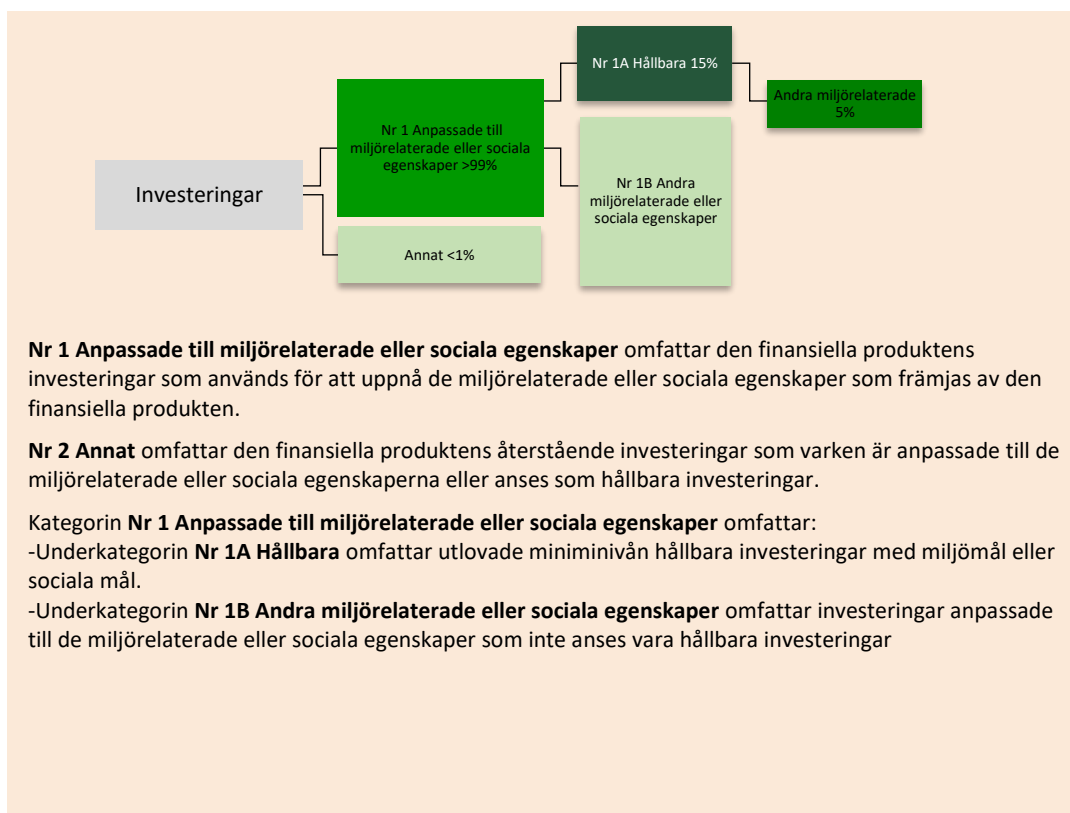
Givet innehållet i vår ägarpolicy, där vi deklarerar att vi vill att de tillgångar vi äger följer FN:s Global Compact samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag analyserar vi våra innehav för att säkerställa att de följer praxis för god styrning. Vi mäter även överträdelser av dessa två ramverk respektive avsaknad av efterlevnadsmekanismer.

Folksam är även aktiva inom Institutionella Ägares Förening (IÄF), där vi verkar för att Koden kontinuerligt vidareutvecklas och anpassas för att bättre svara mot såväl ägarnas som bolagens behov. Sammantaget bidrar våra påverkande kriterier, ägarpolicy samt övergripande påverkansarbete inom detta område till att säkra att vår aktieportfölj följer praxis för god bolagsstyrning.

Vilken tillgångsallokering är planerad för den finansiella produkten?

Tillgångsallokering beskriver andelen investeringar i specifika tillgångar.

Främjar miljörelaterade och/eller sociala egenskaper: >99%

Genom Folksams investeringsprocess säkerställer vi att alla Folksams investeringar främjar miljörelaterade och/eller sociala egenskaper. Mer om hur Folksam arbetar med ansvarfulla investeringar kan du läsa i avsnitt "Vilka miljörelaterade och/eller sociala egenskaper främjas av denna finansiella produkt".

Annat: <1%

Under övriga investeringar finns derivat som handlas för mer kortsiktig exponeringshantering. Hela Folksam's kapitalförvaltning styrs av vår placeringskriterier samt ägarpolicy. Detta innebär att eventuella derivatpositioner tas med utgångspunkt i dessa ramverk.

Har hållbara investeringar som mål: 15%

Folksam har en miniminivå om femton procent hållbara investeringar enligt EU:s regelverk. Definitionen av en hållbar investering enligt EU:s regelverk framgår på sid 1. Läs mer om vilka investeringar det är i tidigare avsnitt "*Vilka är målen med de hållbara investeringar som den finansiella produkten är tänkt att delvis göra, och hur bidrar den hållbara investeringen till dessa mål?*"

- ***Hur uppnår användningen av derivat de miljörelaterade eller sociala egenskaper som den finansiella produkten främjar?***

Hela Folksam's kapitalförvaltning styrs av vår placeringskriterier samt ägarpolicy. Detta innebär att eventuella derivatpositioner tas med utgångspunkt i dessa ramverk i åtanke.

För att uppfylla EU-taxonomin omfattar kriterierna för **fossilgas** begränsningar av utsläpp och övergång till förnybar energi eller koldioxidsnåla bränslen senast i slutet av 2035. När det gäller **kärnenergi** inkluderar kriterierna omfattande säkerhets- och avfallshanteringsregler.

Möjliggörande verksamheter gör det direkt möjligt för andra verksamheter att bidra väsentligt till ett miljömål.

Omställningsverksamheter är verksamheter som det ännu inte finns koldioxidsnåla alternativ tillgängliga för och som bland annat har växthusgasutsläpp på nivåer som motsvarar bästa prestanda.

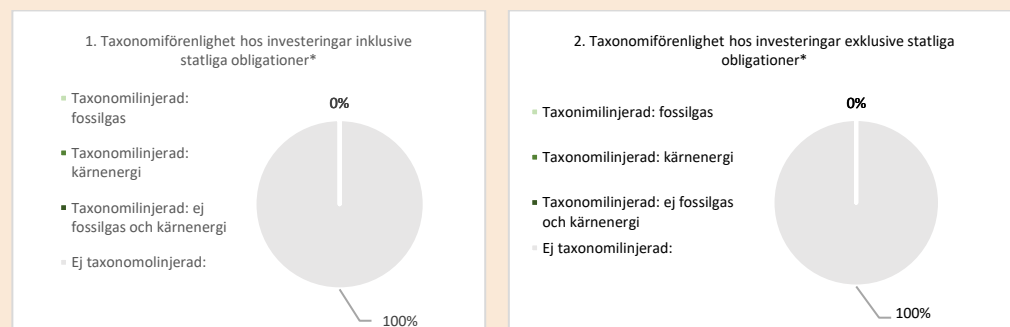
Till vilken lägsta nivå är de hållbara investeringarna med ett miljömål förenliga med kraven i EU-taxonomin?

Produkten åtar sig för närvarande inte att göra några investeringar som är taxonomiförenliga.

Investerar den finansiella produkten i fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet som uppfyller EU-taxonomin?¹

- Ja:
 I fossilgas I kärnenergi
 Nej

De två diagrammen nedan visar i grönt minimiprocentandelen investeringar som är förenliga med EU-taxonomin. Eftersom det inte finns någon lämplig metodik för att avgöra hur taxonomianpassade statliga obligationer är*, visar den första grafen taxonomianpassningen med avseende på alla den finansiella produktens investeringar, inklusive statliga obligationer, medan den andra grafen visar taxonomianpassningen endast med avseende på de investeringar för den finansiella produkten som inte är statliga obligationer.

* I dessa grafer avses med "statliga obligationer" samtliga exponeringar i statspapper

Vilken är minimiandelen investeringar i omställningsverksamheter och möjliggörande verksamheter?

Produkten åtar sig för närvarande inte heller att göra några taxonomiförenliga investeringar i omställningsverksamheter och möjliggörande verksamheter.

¹Fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet kommer endast att uppfylla EU-taxonomin om den bidrar till att begränsa klimatförändringarna, "begränsning av klimatförändringarna", och inte orsaka betydande skada för något av målen i EU-taxonomin – se förklarande anmärkning i vänstra marginalen. De fullständiga kriterierna för ekonomisk verksamhet för fossilgas och kärnenergi som uppfyller EU-taxonomin fastställs i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1214.

är hållbara investeringar med ett miljömål som **inte beaktar kriterierna** för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter enligt EU-taxonomin.

Vilken är minimiandelen hållbara investeringar med ett miljömål som inte är förenliga med EU-taxonomin?

Produkten har en minimiandel hållbara investeringar med miljömål på 15%. Som en av medgrundarna till UN Convened Net Zero Asset Owner Alliance (AOA) är vårt långsiktiga klimatmål för produkten att investeringarna i vår traditionella förvaltning, som försäkringen ingår i, ska visa nettonoll utsläpp av växthusgaser senast 2050 – det vill säga i linje med målen i Parisavtalet. Detta innefattar samtliga tillgångsslag som produkten investerar i, det vill säga aktier, räntebärande instrument, direktägda fastigheter samt alternativa investeringar.

Vilka investeringar är inkluderade i "Nr 2 Annat", vad är deras syfte och finns det några miljörelaterade eller sociala minimiskyddsåtgärder?

Under "nr 2 Annat" investeringar finns derivat som handlas för mer kortsiktig exponeringshantering.

Var kan jag hitta mer produktspecifik information på nätet?

Mer produktspecifik information finns på webbplatsen:

folksam.se/hallbarhetsupplysningar-enligt-eus-regelverk